

Voor Vrije tribune De Tijd
Datum 8 september 2006

Betreft Efficiëntere overheidsdiensten als redmiddel voor de begroting

MEMO

Begin deze week konden we van Eerste Minister Guy Verhofstadt vernemen dat zijn regering gaat voor een ambitieuze opmaak van de begroting 2007. Concreet zal deze begroting worden opgesteld met een overschot van zowat 1 miljard euro, aldus de Premier. In totaal zal de regering hiervoor ruim 4,5 miljard euro middelen moeten vinden. Op die manier houdt zij zich aan het begrotingstraject voor de komende jaren om de kost van de vergrijzende bevolking te kunnen opvangen.

Als VBO verwelkomen we deze ambitie en de vaste wil van de regering om zich niet te laten verlammen door de komende verkiezingen (dit en volgend jaar). De Eerste Minister gaf ook aan dat besparingen zullen nodig zijn, zoals in voorgaande jaren. Hij zei er nog bij die op een redelijke manier te willen doorvoeren. Bovendien, aldus Verhofstadt, zullen alle beleidsniveaus – de sociale zekerheid, de federale overheid, de gewesten en gemeenschappen, de gemeenten – begrotingsinspanningen moeten doen. Dat klinkt allemaal beloftevol, maar de uitdagingen zijn niet min. Deze beloftes zullen in elk geval een radicale breuk met de begrotingspraktijken van de laatste jaren betekenen. Toen hebben we vooral éénmalige ingrepen aan de inkomstzijde – zoals de overname van pensioenfondsen van overheidsbedrijven met extra geld op korte termijn, maar extra uitgaven voor de schatkist nadien – gezien. De regering heeft in 2006 ook duchtig gerekend op extra inkomsten uit de strijd tegen de fiscale en sociale fraude.

Hiervoor is wel een hoge prijs betaald in de vorm van het ontmoedigen van het ondernemerschap in ons land. Zo zijn ondernemers voortaan onder bepaalde voorwaarden hoofdelijk aansprakelijk voor belasting- en RSZ-schulden van hun vennootschap; bedrijfsleiders kunnen met andere woorden op hun persoonlijke bezittingen worden aangesproken voor het vereffenen van deze schulden. Hiermee ondermijnt ze het principe van de beperkte aansprakelijkheid dat steeds de basis heeft gevormd van ons vennootschapsrecht. Bovendien mag de arbeidsinspectie voortaan ook huiszoeken verrichten bij werkgevers en hoeft ze daarvoor zelfs geen vermoeden van fraude aan te tonen. Besparingen in de overheidsuitgaven zijn daarentegen een curiosum.

Nu ligt net daar een onontgonnen terrein. Reeds begin dit jaar heeft het VBO in zijn Strategie 2010 gewezen op het enorme potentieel aan efficiëntiewinsten bij de Belgische overheden (federaal, regionaal en lokaal/provinciaal). Om enkel maar het gemiddelde van de onderzochte landen te bereiken, zou ons land de efficiëntie van zijn overheidsdiensten (excl. onderwijs en gezondheidszorg) ten opzichte van het

> Vervolg 1 van Vrije Tribune van 8 september 2006

jaar 2000 met ongeveer 5% moeten opkrikken, bij een daling van de overheidsuitgaven (excl. rentelasten) met ongeveer 6%. Concreet is er een besparingspotentieel van zo'n 7,7 miljard euro, waarvan 30% op federaal niveau en de rest bij gewesten/gemeenschappen en gemeentes/provincies te situeren is. Minder ambtenaren op alle beleidsniveaus en uitbesteding van niet-kerntaken aan de privé-sector zijn daartoe onvermijdelijke ingrediënten. Populair? Neen, maar noodzakelijk des te meer.

De begrotingen 2007 zullen de overheidsuitgaven (buiten rentelasten) strikt in de hand moeten houden. Dat geldt niet in het minst voor de lokale overheidsadministratie. We hebben het eens nagerekend: het aantal jobs bij de lokale en provinciale overheden (onderwijs niet meegerekend) is tussen 1995 en 2004 met liefst 13% toegenomen (van 157.000 tot 178.000). Bovendien hebben de lokale ambtenaren in diezelfde periode een loonsverhoging van gemiddeld 2,1% per jaar bovenop inflatie gekregen. Hiermee doen ze beter dan het gehele overheidsapparaat (+1,6% jaarlijkse loonsverhoging) en stukken beter dan de federale ambtenaren (+0,2%). De personeelsuitgaven van gemeentes en provincies zijn met andere woorden te snel gestegen en zullen, zonder ingrijpen, nog verder toenemen omwille van een hoogoplopende pensioenfactuur.

Ik zou daarom alle regeringen en toekomstige lokale bestuursploegen in dit land willen oproepen om een pact te sluiten voor meer overheidsefficiëntie en dus minder uitgaven. Op die manier komt er financiële ruimte vrij om de loonlasten verder te verlagen zodat onze bedrijven competitiever worden en er privé-jobs tot stand kunnen komen én ingevuld worden die op hun beurt meer inkomsten voor de overheid met zich brengen. Of hoe minder uitgeven meer opbrengt en zo iedereen wint bij een efficiëntere overheid.

Rudi Thomaes, gedelegeerd bestuurder van het VBO